

“Toplama Merkezi”ni hukukçular değerlendirdi:

Dilencilere yargısız ceza

HAKAN KARA

İZMİR — Kurduğu aşevleri ile fakirlerin karnını doyan İzmir Anakent Belediye Başkanı Burhan Özfatura şimdi de kentte sayıları giderek artan dilenciler sorununu çözmeye girişti. Televizyonda yayınlanan dilencilerle ilgili programın etkisi ile konuya “kısa sürede çözüm” bulan Özfatura, İzmir’e 25 kilometre uzaklıktaki Buca Mezarlığı’nın yanına mezarlıklar için hazırlanan iki lojmanın etrafını tel örgülerle çevirerek toplama kamplarını andıran bir “Dilenci Toplama Merkezi” kurdu. Dilencilere karın tokluğuna mezar kazdırın ve ot temizleten Özfatura’nın bu tutumunu eleştiren hukukçular, “Hiç kimse yargı kararı olmaksızın bir yere hapsedilemez ve zorla çalıştırılmaz. Üstelik Anayasa angaryayı yasaklamıştır” diye konuştular. Özfatura’nın bu konudaki tavrı ise kesin: “merhamet sömürüsüne hayır”.

Zabita ekipleri tarafından toplanan dilenciler, İzmir il sınırı dışına bırakıldı. Ancak dilencilerin otostopla kente geri döndükleri saptandı. Sonra dilencilerin cebinden çıkan paralar “haksız kazanç” sayıldı. Paralara el kondu ve Sosyal Yardımlaşma Fonu’na aktarıldı. Bu önlem de “dilencilğe karşı savaşta” yetersiz kalınca İzmir’e 16 kilometre uzaklıktaki Buca Mezarlığı yanında “Dilenci Toplama Merkezi” kuruldu. Böylece Sosyal Yardımlaşma Fonu’na katkı sağlayan dilenciler şimdi de yeni mezarların açılmasına yardımcı olacaklardı.

Gerçekte mezar kazıcıları için lojman olarak yapılan “Dilenci Toplama Merkezi”nin açılacağı ve basına tanıtılacağı gün alalele sokaktan toplanan beş dilenci neye uğradıklarını anlamadan kendilerini dikenli teller arkasında buldular. Üste-

Özfatura: Merhamet sömürüsüne kesinlikle izin vermeyeceğim. İzmir Zabita Müdürlüğü’nün dilencilerle mücadelesi öteden beri sürüyor. Bir daha dilencilik yapmayacaklarına söz verilerse serbest bırakacağız. Yoksa burada mezar kazıp, ot yolaraklar.

Güney Dinç: Bu uygulama bir tür özgürlüğü bağlayıcı cezadır. Yargı kararı olmaksızın kimse bir yere kapatılamaz. Yasalarımızda zorla çalıştırma yasağı vardır. Anayasa angaryayı yasaklamıştır. Kimse herhangi bir kişiyi, dilenci de olsa zorla çalıştıramaz, bir yere kapatamaz.

lik kendilerine mezarlıkta ot da toplandı. 55 yaşındaki Kemal Atilla, “Bir yanlışlık oldu” diyor ve ekliyordu:

“Ben İş Bankası’ndan her üç ayda bir 290 bin lira maaş alırım. Niye dilencilik yapayım ki...”

Üzerindeki rengi iyice siyaha dönmüş giysiyi neden giydiğini sorunca da, “Böylesi daha rahat oluyor” yanıtını veriyordu. 45 yaşındaki Hüseyin Boya tek bacaklıydı. O da bir yanlışlık yapıldığını öne sürüyordu:

“Ben Kemeraltı’nda ayakka-

“Karnı acıktı ağlamaya başladı. Ne yapayım bir köşeye oturup emzirmeye başladım. Zabita beni apar topar aldı.”

Marashlı Müslüm Güçlü 73 yaşındaydı ve dilenci olduğunu kabul eden tek kişiydi. “Dileniyorum. Başka ne yapayım? Oğlum öldü, 3 çocuk var ve hepsi okuyor” diyor.

Marashlı Müslüm Güçlü, “Bizi buraya kapatıyorlar da ne oluyor. Yani şimdi bütün dilenenleri kamplara mı kapatacaklar? Peki evde yemek bekle-

bine ulaşır” diye konuşuyor. Merkeze getirilen dilenciler burada mezar kazdırtacaklarını belirten Sağbaşıoğlu, “Eğer bir daha dilencilik yapmayacaklarına söz verilerse onları bırakacağız. Yoksa burada mezar kazacaklar. Yemek ve içeceği biz onlara vereceğiz. Eğer gerçekten zor durumdalarsa bundan memnun olmaları gerekir” görüşünü savunuyordu.

Konu ile ilgili sorularımızı yanıtlayan İzmir Barosu eski Başkanı Güney Dinç şunları

TOPLANANLAR NE DİYOR

Müslüm Güçlü: 73 yaşındayım, dileniyorum. Oğlum öldü, 3 çocuk kaldı. Başka ne yapayım. Bizi buraya kapatıyorlarda ne oluyor. Yani bütün dilencileri kamplara mı kapatacaklar? Peki evde yemek bekleyenler insanlar ne olacak?

Emine Türkan: Kucağımdaki küçük kızım Meral aklıktan ağlamaya başladı. Bu durumda ne yapabildim ki, bir köşeye oturup emzirmeye başladım. Biraz sonra zabita memurları geldi, ne yaptığımı sormadan beni toplama merkezine götürdüler.

Hüseyin Boya: Kemeraltı’nda ayakkağı boyacığımı yapıyorum. Dilenci değilim. Adamın biri gelip, önce takma bacağı, sonra da boya sandığına çalınca ortada kaldım. Ardından zabita beni dilenci sanarak buraya getirdi.

bı boyacığımı yaparım. Dilenci değilim. Ama adamın biri gelip önce takma bacağı, sonra da boya sandığına çalınca ben yerde öylece kalakaldım. Zabita da beni dilenci zannederek buraya getirdi.”

50 yaşındaki Fatma Naldöken, “Ben dilencilik yaparım ama zabita beni yakaladığında Çiğli’deki kızıma gidiyordum. Dilencilik yapmıyordum” di-yordu. 40 yaşındaki Emine Türkan kucağındaki küçük kız Meral’i gösteriyordu:

yenler ne olacak?” diye kızı-yordu.

Toplam 40 kişilik “Dilenci Toplama Merkezi”nde aşevinden gelen yemekler yendikten sonra dilenciler yeniden merkezin önünde oturup güneşlenmeye başladılar. İzmir Zabita Müdürlüğü Nihat Sağbaşıoğlu, “Dilencilerin sayıları giderek artıyor. 1986 yılı içerisinde Anakent Belediye Zabitasına kayıtlı 1477 dilenci var. İlçeler ve bizim gözümüzden kaçanlar hesabı katılırsa sayı rahatça 4-5

söyledi:

“Bu uygulama bir tür özgürlüğü bağlayıcı cezadır. Yargı kararı olmaksızın kimse bir yere kapatılamaz. Yasalarımızda zorla çalıştırma yasağı vardır. Anayasa angaryayı yasaklamıştır. Kimse herhangi bir kişiyi, dilenci de olsa, zorla çalıştıramaz. Mezar kazdırtamaz. Türk Ceza Yasası’nın 544. maddesinde çalışma gücü olduğu halde dilencilik yapanların bir haftadan bir aya hapis cezasına çarptırılmaları öngörülmüştür.

545. maddede de küçük çocuklara dilencilik yapturanların 3 aydan aşağı olmamak kaydıyla hapis cezasına çarptırılması öngörülmektedir. Bu konuyla daha tutarlı yöntemlerle savaşılmalı. Suç işleyenler Cumhuriyet Savcılıklarına verilmeli, cezalandırılmalıdır.”

Konuya yakın çevreler kentlerdeki dilencilerle “toplama” yöntemi ile mücadele edilmeyeceğini belirterek, “Türkiye’nin hangi iline gitseniz insanların biraz yoğun olduğu hemen hemen her yerde birkaç dilenciye rastlarsınız. Burada amaç sivrisinek-bataklık örneğinde olduğu gibi tek tek dilencileri ortadan kaldırmak değil, dilencilik koşullarını ortadan kaldırmak olmalıdır. İzmir Anakent Belediyesi Zabita Müdürlüğü yöneticilerinin belirttiğine göre, eğer dilenci bu işi bir daha yapmayacağına söz verirse serbest bırakılacaktır. Peki toplama merkezinden çıktıktan hemen sonra tekrar dilenmeye başlarsa ne olacak.” görüşünde birleşiyorlar.

ÜZERİNDEN 500 BİN LİRA ÇIKTI

Öte yandan Selçuk muhabirimiz Veysel Erol’un bildirdiğine göre Ahmet Duran isimli bir dilencinin üzerinden 500 bin lira para çıktı.

Elinde Arapça yazılarla vatandaşlardan para isteyen 87 yaşındaki Ahmet Duran’ın hareketlerinden şüphelenen Selçuk Belediyesi Zabita ekipleri sözkonusu dilenciye durdurarak üzerine aradılar. Dilencinin kuşağında sarılı olarak yaklaşık 500 bin lira bulunduğunu dikkati çeken zabita yetkilileri, “Ramazan ayını fırsat bilen bazı kişiler vatandaşların merhamet duygularını sömürüyor. Antalya’nın Kaş ilçesinden gelen Ahmet Duran’ın maddi bakımından büyük bir sıkıntısı olmadığını belirledik.” biçiminde konuştular.

TOPLAMA MERKEZİ — Anakent Belediye Başkanı Burhan Özfatura’nın, İzmir’e 25 kilometre uzaklıktaki Buca Mezarlığı’na etrafı tel örgülerle çevrili, toplama kamplarını andıran “Dilenci Toplama Merkezi” kurması tepkiyle karşılandı. Özfatura burada “Merhamet sömürüsünü” önlemek için dilencilere ot yoldurup, mezar kazdırıyor. (Fotoğraf: HAKAN KARA)